

Bir Çağdaş Platon Yorumu: Alain Badiou'da Çoklukçu Platonculuk ve İdea'nın Komünizmi

A Contemporary Interpretation of Plato: The Multiple Platonism and Communism of Idea in Alain Badiou

EMİNE AYDOĞAN

Atatürk University

Received: 06.12.2019 | Accepted: 15.02.2020

Abstract: Alain Badiou, one of the living philosophers presents himself as a Platonist claiming that Plato is urgently needed in our age. It is debatable that Badiou takes Plato as a founding figure for himself. For, in an era in which being a Platonist is almost perceived as an insult, it is thought as problematic that Badiou presents himself as a Platonist and this person who has a materialist name does this in spite of the fact that Plato is an idealist philosopher. Despite all these discussions, Badiou opposes the anti-Platonism of his age and finds the move to save philosophy from today's patient image in Platonism. In the article, Badiou's Platonism is tried to be given from four basic points: Mathematics, Truth, Democracy Criticism and the concept of Idea. His two main works, the Manifesto for Philosophy and the Second Manifesto for Philosophy influence in determining these four points. In addition, Badiou's rewriting of Plato's State Dialogue was tried to be considered in the context of his Platonism.

Keywords: Plato, Badiou, truth, mathematics, idea, democracy, communism.

“Bana Platon hakkında ne düşündüğünü söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.” (Alain Badiou)

Çağdaş Fransız filozof Alain Badiou çağımızın ya da felsefe tarihinin genel itibariyle Platonculuk karşıtı olarak şekillendiğini ve “en farklı ve en bölünmüş felsefi ekollerde [bile] Platon karşıtlığından daha yaygın başka bir izlek görmediğini” ifade eder. (Badiou 2015b; 98) Badiou’nun en farklı ve en bölünmüş ekolle kastettiği onun felsefede tespit ettiği üç yönelimdir; hermeneutik, analitik ve postmodern yönelim. Badiou, hermeneutik yönelimi Heidegger ve Gadamer üzerinden, analitik yönelimi Wittgenstein ve Carnap üzerinden, son yönelim olarak Postmodern yönelimi ise bünyesinde birçok farklı ismi barındırsa da Derrida ve Lyotard üzerinden okur. Bu birbirinden farklı üç yönelimdeki ortak yan hakikat metafiziğinin imkânsızlığı ve dilin anlam sorunu olup buradaki hakikat karşıtlığı son noktada Platon karşıtlığına dönüşür. Bu karşıtlığın temelinde ya da kökeninde Badiou’ya göre, Nietzsche vardır. Nietzsche’nin Platonla ilişkisinin analizini yapan Heidegger “Nietzsche felsefesinin tersine çevrilmiş bir Platonculuk” olduğunu söyler. Platon’u tersine çevirmek demek onun hakiki var olan olarak ortaya koyduğu idealar dediği duyduğünün yalnızca en alta indirilmesi değil gerçektışı ve hiç-olana düşürülmesini ifade eder. (Heidegger 2001: 136) Nietzsche, Platonculuğu hastalık olarak tasvir eder ve *İyinin ve Kötünün Ötesinde*’nin önsözünde “bu bela hastalığı kim bulaştırdı?” diye sorar. Bu hastalığın tedavisi ona göre iki şeyi gerektirir; ilk adım hakikatten kurtulmak. İkinci adım ise birinci adımla sağlanacak olan iyileşmeyi tamamlayıcı adım olarak matematiğe karşı “kararlı bir nefret” tavrı takınmaktır. Yani bir bakıma Platon, Batı’nın tinsel hastalığının adı olarak görülür. (Badiou 2015b: 99-100; Badiou 2019: 24; Nietzsche 2010: 2) Badiou ise tam aksine dikkatini Platon’u devirmekten ziyade onu ayağa kaldırmaya verir. Çünkü ona göre ivedilikle Platon’a ihtiyaç vardır (Badiou 2019: 37) ve “felsefe ancak hakikat kategorisinin tarihinde, zamanın ihtiyaçlarına uygun, yeni bir aşama önerirse var olacaktır. Bugün Avrupa’da yeni bir düşünce olan, hakikattir. Hem Platon hem de Lautman için olduğu gibi, bu düşüncenin yeniliği matematiklerle sıkı bir ilişki kurmakla aydınlanır.” (Badiou 2015b: 101) Badiou Platonculuğu ya da Platon’u ihtiyaç olarak gördüğü için kendisini bir Platoncu olarak ilan eder.

Platon'un, Badiou felsefesindeki yeri onun yirmi yıl aralıklarla yazdığı *Felsefe için Manifesto* ve *Felsefe için İkinci Manifesto (Second Manifeste Pour la Philosophie)* eserlerinden hareketle belirlenebilir. Badiou *Felsefe için Manifesto*'da Platonik bir jest olarak adlandırdığı “Çoklunun Platonizmi” ifadeyle felsefesini karakterize etmeye çalışır. (Badiou 2011b: 123) Badiou'nun “Çoklunun Platonizmi” ifadesinde iki temel iddia söz konusudur: Varlık esasında çokludur ve Platon düşünce tarihinde tek ve belirleyici bir noktayı gösterir. Yani Platon düşünceye bir kıskırtma olarak anlaşılmalıdır. Badiou çağdaş felsefede yüzyılın bu anti-Platonculuğuna karşı Platon'u anımsatmak istediğini söyler. Bu söylediğini iki tema üzerinden gerçekleştirmeye çalışır. İlk tema Sofistliğin şiirsel karakteristiğine retorik ve linguistik bir başvuruya ya da müracaata karşı matematiğin ontolojik manasına gönderme yapmak. İkinci tema ise klasik metafizik varlığın (*being*) hırslarıyla ‘mutlak’ olduğu söylenebilen ve bu bağlamda sonunun ya da üstünlüğünün ana temasına karşı desteklenebilen hakikatler olduğu kanısında bulunmak. Badiou *Felsefe için İkinci Manifesto*'da ise Platon'a referansının aynı kaldığını ancak yöneliminin değiştiğini söyler. İlk manifestoda olduğu gibi bu manifestoyu da şekillendiren iki Platoncu tema söz konusudur. Birinci tema saldırgan olduğu kadar bugün hegemonik de olan demokrasi yanlısı propagandada rol almak zorunda olan felsefi şüphedir. Yani Badiou, Platon'un demokrasinin ilk sistematik eleştirisini önerdiğini ve kendisinin bunu ilerletmekten başka alternatifi olmadığını ifade eder. İkinci tema ise İdea teması'dır. Badiou burada desteklemek istediği şeyin otantik hayatın İdea tarafından belirlenen bir hayat olduğunu ve Platon'un diyalektik yapısının birçok açıdan yorumlanabilirliğini göstermek olduğunu söyler. Sonuçta bu ikinci manifesto da Badiou için ikinci bir Platonik jestin gerekliliğiyle desteklenir. Bu jest artık çoklunun Platonizmi değil, Demokrasi eleştirisi ve İdea'nın komünizmidir. (Badiou 2011b: 123) O zaman Badiou felsefesindeki bu Platoncu etkinin iki manifestoya uygun olarak dört noktada yoğunlaştığı söylenebilir: Matematik, Hakikat, Demokrasi eleştirisi ve İdea kavramı.

Badiou'da, Platoncu referansın ilk yönelimi olarak matematiğe bakıldığında Platon'da matematiğin ayrı bir yeri vardır. Platon'un akademinin girişine “Geometri bilmeyen giremez” yazması onun matematiğe verdiği önemin en bariz göstergelerinden biri olarak görülür. Platon bir rasyona-

list olarak matematiğe özel bir önem atfeder. O, bölünmüş çizgi analogisinde matematiği, ideaların bilgisini veren diyalektik düşünme için önemli bir hazırlık aşaması olarak takdim eder. Aristoteles, Platon'un duyu nesnelere ve idealar dışında matematik nesnelere varlığını da kabul ettiğini söyler. Buna göre Platon'da "matematik bilginin nesnelere, duyu dünyasının nesnelere ile idealar arasında bir yerdedir." Platon'un bu anlamda duyulur ve düşünülmüş olmak üzere iki varlık ve bilgi türü arasındaki bağı matematik nesnelere ve matematik bilgisi üzerinden kurduğu söylenebilir. (Güzel 2003: 107, 114) Bir rasyonalist olarak Badiou için de matematik temeldir. Kendisi bir materyalist olan Badiou'nun Platon gibi idealist bir filozofu kendisine kurucu bir figür olarak alması anlaşılabilir gözükse de Badiou *Felsefe ve Olay*'da (*La philosophie et l'événement*) kendisine Platonculuğu sorulduğunda o Platon'a dair birbiriyle uyumsuz farklı bazı yorumların olduğunu söyler. Bu yorumlardan Galileo ve bir çoğu Platon'u bilimsel rasyonalizmin tam örneği olarak düşünürken neo-Platoncular onu aşkın teolojinin örneği olarak görürler. Badiou bu yorumlardan ilk tarafa kendini dahil eder. Yani onun için Platon teolojinin bir kişisi olmaktan ziyade rasyonalizmin önemli bir ismidir. (Badiou-Tarby 2013:120)

Badiou, çağdaş bir düşünür olarak varlığın çoklu olduğunu söylerken onun dilin değil de ontoloji yoluyla matematiğin rejimi altında olduğunu kabul eder. Yani Badiou, Platoncu bir etkiyle matematiğin ontolojik manasına gönderme yaparak ontolojisini ondan hareketle oluşturur. Badiou, Platon'un Parmenidesçi Bir'in bölünmezliğinin ontolojisini, hiç (*nothing*)'in olduğunu kabul eden bir bölünme lehinde reddettiğini söyler. Böylece *Sofist*'te gösterildiği gibi, olmayan şey varlığa sahiptir. Badiou için bu *Parmenides*'te çokluğun iki türü arasında yapılan ayrıma yol açar: *Plethos* ve *Polla*. Birincisi tutarsız çokluk, ikincisi tutarlı veya yapılandırılmış çokluk. Badiou'ya göre Platon tümdengelimsel olarak birincisini sezer (*intuits*), fakat onu formalize edecek araç ya da vasıtalarından yoksundur. Bunun yerine Platon spekülasyon bir hayalin şartı metaforuna başvurur. Badiou için bu hayali bir cennete dönüştürecek olan kişi Cantor'dur. (Barlett 2010: 111-112) Çünkü Cantor türeyimsel küme kavramını yaratarak ve yeni sayıların (ordinaller ve kardinaler) tam olarak rasyonel prosedürler yoluyla sonsuz kümelerle karşılık gelmesini sağlayarak bu sorunu çözer. Böylelikle Badiou, Cantor sayesinde; Tanrı'nın yardımı olmadan Descartes'in 'sonsuz

hakikatler yaratımından' bahsedebildiğini ifade eder. (Badiou 2011b: 112, 129) Yani Cantor ile sonsuz hakikatler seküler bir şekilde mümkün olur. Cantor sayesinde bu araçlar temin edilince Badiou, Platon'un bu hayalini gerçekleştirme fırsatı bulur ve varlığı çokluk olarak kabul eder. Onun bu matematik ontolojide iki temel argümanı vardır: "Bir yoktur" ve "var olan saf ve tutarsız çokluktur". Varlığı bire indirgemeksizin çokluk olarak düşünebilmenin yolunu Badiou küme teorisinde bulur. Çünkü Badiou'ya göre saf çokluğun hakikatini ancak o dile getirebilir. Küme kuramının Badiou'ya iki faydası vardır: İlk faydası "...herhangi bir nitelik atfedilmeden homojen tek bir çokluk türünün ortaya konmasıdır". İkinci faydası ise küme kuramı sayesinde Badiou "boşluğun varlığını göstererek" ontolojinin en eski sorunlarından biri olarak kendini gösteren "varolmayan veya hiçliğin" sunulma probleminin ortadan kaldırılmasıdır. (Ergül 2015: 76) Sonuç olarak; gerek Platon gerekse Badiou için felsefenin sofistliğin bir kolundan başka bir şey olabilmesi ve kanının kararsızlıklarına, zamanların öfkesine (*temper of times*), dillerin yetki alanı ya da oyununa indirgenemeyecek bir söyleme başvurulması gerektiğinden dolayı her iki isim için de matematik temeldir. (Barlett 2010: 113)

Platon'la ilgili olarak Badiou'nun referans aldığı ikinci nokta Platon'un hakikat kategorisinin felsefe için önemini vurgulamış olmasında yatar. Yani hakikat, Platon için özeldir. Badiou, Platonculuğun bedenlerden ve dillerden başka bir şeyin var olduğunu ilan ettiğini söyler. Badiou "Yalnızca bedenler ve diller vardır" cümlesini günümüz dünyasının çağdaş mahkumiyeti olarak verir ve bu ifadeyi Demokratik Materyalizm olarak adlandırır. (Badiou 2009: 1) Badiou çağdaş dünyanın bu savının karşısına 'Materyalist Diyalektik' dediği yeni bir savla çıkar. (Badiou 2009: 3) Bu sav "Yalnızca bedenler ve diller vardır hakikatler hariç istisna" diyerek *Hakikatler*'in varlığını ilan eder. Yani beden ve dile ilave olarak *Hakikatler* de vardır. (Badiou 2009: 4) Öyleyse Badiou mevcut demokratik materyalizme, materyalist diyalektik dediği Platoncu hakikat savıyla karşı çıkar. Yani Badiou'nun önerdiği şey Platoncu vizyonun materyalist bir yer değiştirmesidir. Hatta Badiou bunu yaparken ben bunu yapıyorum ama onun kendisi zaten bir materyalist değilse ya da ideanın materyalizmini oluşturmamışsa der. (Badiou 2011b: 107)

Platoncu Hakikat ile Badioucu Hakikat aynı şey midir? diye bakıldı-

ğında Platon için hakikat hem ontolojik hem de epistemolojik olarak İdealara dayandırılır ve hakikat de bu anlamda tinsel olanı karşılar. Oysa Badiou açısından hakikatin aşkın bir hakikatle aynı şey olmadığını anlamak önemlidir; “Benim bir hakikati, uğruna eyleme geçmemiz gereken önceden verili aşkın bir norm olarak değil, bir *üretim* olarak tasarladığımı unutmayalım.” (Badiou 2013b: 114-115) Hakikati üretim olarak tasarlamak demek insan tarafından bu dünyadan hareketle hakikatler oluşturulmasıdır ki, zaten Badiou’da hakikat, bir hakikatler çokluğuna karşılık gelir. Çünkü “varlık çoklu olduğuna ve hakikatin [var] olması gerektiğine göre, bir hakikat bir çokluk olacaktır, dolayısıyla hakikati olduğu durumun çoklu bir parçası olacaktır.” (Badiou 2015b; 108-109) O halde Badiou hakikat kavramını ilk adımda yeni bir şey olarak sunar ve onu bilgiden ayırt eder. Hakikat bilgiden farklı olduğu için hakikat sürecini başlatacak ve mevcut bilgiye indirgenemeyecek bir şey gerekir. Bu bir şey Badiou için ‘olay’dır. Olay kavramı Badiou’da bir kırılma, radikal bir kopuş noktasıdır. O halde hakikat süreci olayla başlar, oysa tekrardan farklı olarak durumda bir kesinti, bir kırılma meydana getirir. Badiou’da olaydan hakikate erişme noktasında ilk olarak ‘karar verilemezlik’ kavramı karşımıza çıkar. Karar verilemez kavramı olayı olay yapan temel bir özelliktir ve olayın duruma ait olup olmadığını söyleyememe durumudur. Yani olay karar verilemezdir ve olay karar verilemezliği olayın bir öznesinin ortaya çıkışını teşvik eder. Özne olayın olduğuna karar vererek karar verilemez bir olayı sabitler. (Badiou 2012: 30) Aslında hakikat sürecinden önce özne yoktur, Bu karar verme sürecinde birey olaya dahil olarak özne olma sürecine girer. Yani özne bu süreçle birlikte ortaya çıkar. (Badiou 2013: 52) Öznenin burada karar verilemez olana karar vermesi sadık olmayla mümkün olabilir. Olay gelip geçicidir, olur ve biter. ‘Sadakat’ olaya sadık kalıp bir şekilde etkisini devam ettirmeye çalışmaktır. Sadakatin durum içinde ürettiği şeyse son noktada hakikattir. Hakikat Badiou için tamamlanamazdır, o türeyimsel bir sonsuzdur.

Badiou, hakikat teorisinde hakikatin üreticisi olan dört temel alan belirler: Sanat, bilim, siyaset ve aşk. Bu alanlar aynı zamanda felsefenin koşullarıdır. Yani felsefe hakikat üretmez, hakikatin üreticisi bu dört alandır. Felsefe hakikatleri üretmese de bu hakikatleri içerisinde toplayan, barındıran bir hakikatler alanı düzenler. (Badiou 2012: 25) Bu usullerin

düşüncede birlikte olanaklı olduğunu söyleyen ilk felsefi şekillenme de yine Platon'un adını taşır. (Badiou 2015b: 23) Hakikatin bu dört usulü Platon'un diyaloglarında ayrı ayrı olarak ele alınır. Örneğin; *Devlet*'te siyaset, *Şölen*'de aşk başlıca temalardır. Yani Platon felsefeyi bu dört koşuldan birine dikişlemek yerine bunların felsefede bir arada düşünülmesinin yolunu açar. Çünkü felsefe bazı dönemlerde kendi alanını kaybedip Badiou'nun deyişiyle bu koşullara dikişlenir. Bu dikişlenme bazen siyasi, bazen de sanatsal bir koşula olur. Badiou felsefenin sonu tartışmalarında felsefenin son dönemdeki mağdur ya da hasta görüntüsünün sebebi olarak felsefenin kendi koşuluna dikişlenmesini gösterir. Örneğin; Heidegger'e yaptığı eleştirisinde şairler çağının sona erdiğinden ve felsefenin sanata dikişinin sökülmesinin zorunluluğundan bahseder. Badiou için bugün artık "felsefenin dikişini sökmek ve yeniden doğuşunu ilan etmek mümkün, dolayısıyla da zorunludur". (Badiou 2015b: 70-75) Bu koşullardan ilki olarak bilime bakıldığında Badiou bilimle ilişkisinde pozitivist bir tutulma yaşamadığı gibi Kant sonrası kıta filozoflarının yaptığı tarzda bilime karşı bir husumeti de yoktur. Bu bilimlerde de matematiğe yakınlığı Platoncu bir referans olarak artık herkesçe bilinir. Genel itibarıyla bilime karşı tavrı bir rasyonalist olarak Platonla benzer eğilimler gösterir. İkinci koşul olarak sanata bakıldığında Platon'un sanata karşı tavrı diğer koşullara karşı tavrından farklılık gösterir. Badiou sanat ve felsefeden bahsederken bu ikisi arasında çok da sağlıklı olmayan bir ilişki olduğunu söyler ve bunun nedeni olarak da Platon'un şiir, tiyatro ve müzik hakkında verdiği ihraç hükmünü gösterir (Badiou 2013a: 11) Çünkü Platon *Devlet*'inin Üçüncü ve Onuncu kitabında şairleri ve ressamı taklitçi ya da benzetmeci olarak gördüğü için kente girişlerine izin vermez. Yani Platon'un sanata özellikle de şiire karşı olumsuz bir tutumu söz konusudur. Bu durum sonraki dönemlerde Platon'un çokça eleştirilmesine neden olacaktır. Badiou, Platon'un sanat konusunda tek yanlı olarak değerlendirilebilecek olumsuz tavrına karşı sanatı hakikatin üreticilerinden ve felsefenin koşullarından biri olarak vererek sanata hakkını iade eder. Üçüncü koşul olarak siyasette de Platon önemli bir referanstır. Özellikle Komünizm bir idea olarak verilir. Platon bir komünist olarak görüldüğü gibi onun komünizmi geliştirilmesi gereken bir komünizmdir. Dördüncü ve son koşul olarak aşkın hakikat işlevi içinde düşünülmesi yine Platoncu bir etkilenime işaret

eder. Platon *Şölen* ve *Phaedrus* diyaloglarında aşk, hakikat ve felsefe arasında önemli bir ilişki olduğuna dikkat çeker. Özellikle *Phaedrus* diyalogunda felsefenin “soğuk akılla hakikati arama işi değil erotic ve patetik bir faaliyet; maşukla muhabbet halindeki ruhun bir delilik içerisinde hakikate, kendi kökenine doğru kanatlanması deneyimi” olduğu vurgulanır. (Direk 2014; 9) Nihayetinde Badiou bu dört koşulun Platon’la bağlantısını şöyle ifade eder “Platon’a göre felsefe, kendisiyle bağlantılı olarak değil, başka bir şeyle – karşılaştığın insanlarla ve onların söyledikleriyle (Sokrates), ama aynı zamanda da matematikçilerin buluşlarıyla, şiir ve trajedi yazarların eserleriyle, siyasi durum ve tartışmalarla, aşk duygusunun varlığı ve yoğunluğuyla – bağlantılı olarak düşünmeyle başlar.” (Badiou 2013b; 117-118)

Üçüncü nokta olan demokrasi eleştirisi ile ilgili olarak ise Badiou çağdaş dünyayı düşünmek için çıkış noktası olarak kapitalizmin eleştirisini değil de demokrasinin eleştirisini belirlemenin gerekli olduğunu söyler. Çünkü ona göre düşüncüyü ideolojinin hâkim formlarından ayırmak her zaman felsefenin görevlerinden biri olmuştur. Eğer felsefe karşılıklı mutabakata dayalı ve yanlış bir şekilde tartışmasız fikirleri eleştirmeye izin vermiyorsa işe yaramazdır. Bugün üzerinde anlaşmaya varılan kategorinin hiç de liberal ekonominin kategorisi olmadığını görmek basittir. Badiou’ya göre hiç kimse demokrasi eleştirisi yapmaya hazır değildir ve bu bağlamda demokrasi bir tabu ya da fetiş olarak görülebilir. (Badiou-Tarby 2013: 127) Badiou, Platon’un bu anlamda ilk sistematik demokrasi eleştirisi yaptığını söyleyerek bu eleştiriyi ilerletmekten başka bir yol olmadığını ifade eder. Platon *Devlet* adlı diyalogunda ideal olmayan dört yönetim biçiminin eleştirisini verir: Timokrasi, oligarşi, demokrasi ve tiranlık. Badiou *Platon’un Devlet’inde* ise kendi deyimiyle mükemmel olmayan bu dört yönetim biçimini Platon’daki biçimiyle alır. Badiou bu yönetim biçimlerinin eleştirisini kapitalizm eleştirisi gibi görür. Özellikle *Platon’un Devleti’nde* demokrasi eleştirisini diğerlerinden daha fazla öne çıkarır. Demokrasi “kapitalizmin, burjuvazinin ya da zenginlerin yönetim biçimi olmakla” ya da “hakikati susturup kanaatlerin serbest dolaşımı olmakla” suçlanır. (Yücefer 2019: 44)

Alacakaranlık kapitalizmin siyasi rejimi olan yozlaşmış demokrasi ‘şeffaflığa’ bayılıyor. (Badiou 2015a: 197)

O halde sizden artık şu lanet olasıca mucize bekleniyor: Adaletin benzersiz özünün tam da taşıyıcısı olan Özne üzerinden yaptığı olumlu etkilere dayalı bir adalet övgüsü; tek kaynağı adaletsizliğin bu Özneye verdiği önemli zararlar olan bir adaletsizlik eleştirisi. Maddi ya da toplumsal yararlar, kanaatlere, iyi ya da kötü şöhrete gelince bunların hepsini benim için çöpe atın! Elbette genel akıl bozukluğunu ve medya propagandasını göz önüne alınca, adaleti yüceltirken sesi titreyen ve mağdurlar için hıçkırma hıçkırma ağlayarak adaletsizliği reddeden ama kafasında itibardan, rahatlıktan, güvenlikten ve yönetici maaşlarından başka bir şey olmadığı çabuk anlaşılan herhangi biri için harca-yacak değilim kızgınlığımı. Böyle biri vicdanımı rahatlatayım derken çürümüşdür; insanlığın, ahlakın ve merhametin aşılmaz modelini, Batı “demokrasi”lerinin küçük burjuvalarının temsil ettiğine inanır canı gönülden. (Badiou 2015a: 86-87)

Bizi “egemen kanaate göre”, “herkes” ve başkaları, “onlara göre” gibi ifadelerle boğuyorsun. Fakat Glaukon, sen ne düşünüyorsun? Başkalarının kanaatlerinin kibarca incelendiği, çoğunluğa boyun eğilen “demokratik” tartışmalara benzemez felsefe. Bizde hakikate cesaret edilir. (Badiou 2015a: 71)

Buradan hareketle Badiou'nun bu eleştirilerinde demokrasiyi, kapitalizmin ve hakikate karşı kanaatlerin rejimi olarak suçladığı görülür. Bu bağlamda kendisinin demokrasiye karşı çıkarak, kanı karşısında hakikate öncelik verdiği ve kendi deyimiyle ‘Hakikate cesaret ettiği’ söylenebilir.

Dördüncü ve son nokta ise İdea teması'dır.¹ Badiou'ya göre idea; bir bireyin bir hakikat süreci içinde birleşme yoluyla sadık bir özne türüne mecbur olduğu zaman, kendisinin dahil olduğu dünyayı temsil edişinin dayalı olduğu şeydir. Badiou idea kelimesinin bu anlamının Platoncu idea ve özellikle İyi İdeası'nı yorumlayışını desteklediğini ifade eder. Ancak Badiou buradaki iyi kelimesi yerine doğru/hakiki (*true*) kelimesini kullanır.

¹ Badiou “Komünizm İdea'sı” başlıklı yazısında verdiği bir dipnotta İdea kavramının kendi felsefesindeki sürecini şöyle aktarır: “Bu tema daha 1980'lerde *Felsefe için Manifesto*'da görevimi ‘bir çokluk Platonculuğu’ olarak tanımladığımda zaten mevcuttu; zira bu görev İdea'nın tabiatına dair yenilenmiş bir soruşturmayı gerektirecekti. *Dünyaların Mantiği*'nda bu soruşturma bir zorunluluk olarak dile getirilmişti: ‘Doğru hayat’ –bize herhangi bir idea olmaksızın yaşamamızı emreden demokratik materyalizm düsturunun aksine– bir İdea uyarınca yaşanan bir hayattır. İdea mantığını, idealaştırmanın [İdeation], dolayısıyla da İdea'nın işlevsel ya da işe yarar değerinin ortaya konulduğu *Felsefe İçin İkinci Manifesto*'da daha ayrıntılı bir şekilde inceledim. Platon rönesansı denebilecek bir şeye olan bağlılığım bu incelemeyi destekliyordu.” (Badiou 2011a: 13)

Hakikat, iyinin yerini alır almaz Badiou onu sonsuzun yetkisi içine yerleştirir. *Felsefe için İkinci Manifesto*'da bunu şöyle ifade eder: “Platon’un problemi –hâlâ bizim problemimiz– tikel bir dünyayla ilgili tecrübemizin ebedi, evrensel ve bu bağlamda dünyanın ötesinde (*transmundane*) hakikatlere nasıl erişebileceğidir.” Bilinebilir olan şeyin ancak hakikat içinde olduğu için kendi varlığında bilinir olduğu söylenebilir. Fakat o, Doğru ideasına ya da Hakikate sadece kendi varlığında bilinir olmasını değil, aynı zamanda kendi bilinir varlığını, yani, ancak düşünceye maruz kaldığı için varlık olduğu söylenebilir varlığını da borçludur. (Badiou 2011b: 106) Badiou, Platon’dan ya da en azından ideayla alakalı Platoncu aşkınlık ile ilgili geleneksel okumalardan hakiki bir şekilde, bilinen deneyimin nesnesinin sonsuz bir hakikate içkinliği üzerine ısrar etmesiyle ayrılır. O, aynı zamanda hakikatin idealden ziyade maddesel olduğu konusunda ısrar ederek buna ekleme yapar. Badiou’nun felsefesi sadece “görünüşün dünyalarıyla” diyalektik bir ilişkide bir yaşamın hakikatının bir olayın maddesel izine birleştirilmesi yoluyla ideanın bir materyalizmidir. (Williams 2012: 116) Badiou, Platon’un tıpkı yaşamın sadece İdea’lara diyalektik açılmalar (*opening up*) yoluyla elde edildiğini ilan edebildiği gibi kendisi de yaşamın, yaşayan bireylerin hakikate ve böylelikle evrensel tecrübe ettikleri özneleştirilebilir bir beden oluşumuna girdikleri kadarıyla elde edildiğini ilan eder. Hatta Badiou hakiki bir hayatın bir idealaştırmanın sonucu olduğunu bildirir. (Badiou 2011b: 108, 110) Bu anlamda bir idea statüsüne sahip olan kavram Badiou için ‘komünizm’ kavramıdır. Bu komünizm İdea’sının işlemesi için siyasi, tarihsel ve de öznel ögeye ihtiyaç duyulur. Yani İdea bu üç ögenin “soyut bir toplamı” olarak tanımlanır: “Bir İdea, bir hakikat prosedürünün tekilliği ile bir Tarih temsili arasındaki etkileşimin özneleştirilmesidir.” (Badiou 2011a: 13, 15-16)

Badiou ve Platon’un Devlet’i

“Bir yerlerde Devlet’i okuyan birileri hep vardır.”

Badiou’nun Platoncu bu dört temel etkilenim noktasından sonra onun Platonculuğunun bir anlamda göstergesi olan Platon’un *Devlet* adlı eserini yeniden okuduğu *Platon’un Devlet’ine* bakılabilir. Sormamız gereken Badiou Platon’un *Devlet’ini* niye yeniden okumuştur ve bu ne tarz bir okumadır? Badiou ilk soruya karşılık olarak Platon’a ivedilikle ihtiyaç

duyduğunu ifade etse de aslında bunun felsefenin niteliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü felsefe tarihi kanonik metinlerin, bir uzlaşım/yeniden-uzlaşım politikası çerçevesinde belirtik ya da örtük bir biçimde sürekli alıntılanan, okunan/yeniden okunan, yerinden edici yorumlarla kutsal anlamlarından arındırılan, yeniden anlamlandırılan, meşrulaştırılan, gayri meşru kılınan, suistimallerinin önünü almak için bile suistimal edilen metinlerin ve bu metinleri şimdinin sahnesine çağırarak sürekli okumaların tarihidir. Yani felsefe, sürekli yeniden okumaların yapıldığı bir alandır. Althusserci ifadeyle felsefenin geleceği onun kendi geçmişiştir. (Badiou 2013c: 15) İkinci olarak bu ne tarz bir okuma diye baktığımızda yine bu felsefede olduğu gibi suçlu bir okumadır. Yani Badiou Platon'u kurmak istediği sistematığının, kendi istediği bir parçası haline getirir. Platon, Badiou'nun komünist idealini pekiştiren onu sağlamlaştıran bir dayanak olarak sunulur. Bugün büyük bir içtenlikle Platon'u şimdinin sahnesine çağırarak Badiou, bu amaçla *Platon'un Devlet'i*ni de günümüz şart ve ihtiyaçlarına ve kendi felsefesine göre yeniden uyarlar. Aslında Badiou bu okumasında Platon'un *Devlet* diyalogu üzerine konuşmadığı gibi yeni bir *Devlet* yorumu da önermez. Bir dizi değişikliklerle metni yeniden yazar. Badiou *Platon'un Devleti* kitabını yazarken Platon'un *Devlet* adlı kitabına genel hatlarıyla sadık kalsa da çok sayıda değişiklikler de yapmıştır. Burada yapılan değişiklikler iki farklı düzeyde değerlendirilebilir. İlk düzeyde “metni günümüz okurları için okunaklı ve ilginç hale getirecek, çoğu zaman biçimsel olmaktan öteye geçmeyen görece ikincil müdahaleler” söz konusudur. Diğer düzeyde ise felsefi değişiklikler diyebileceğimiz türden daha temel değişiklikler yer alır. (Yücefer 2019: 28-30)

İlkin ikincil müdahalelere baktığımızda Platon'un kendi *Devlet'i* on bölümden oluşurken Badiou'nun *Platon'un Devleti* ise on altı bölümden oluşmaktadır. Ayrıca bu bölümlere ilaveten bir önsöz ve sonsöz de bulunmaktadır. Önsözde bizi karşılayan sürpriz Amantha adlı kadındır. Platon *Devlet'te* ve *Timaios'da* kadınları toplumun her alanında aktif kılmak için erkekler ve kadınlara aynı görevlerin verilmesi gerektiğini söylese de (Platon 2008: 202-203, 2015: 26) Badiou Platon'un bu adımını daha öteye taşır ve devletin fikrîsel inşasında kadına doğrudan rol verir. Platon'un yaşadığı dönemde kadınların toplumsal konumuyla ilgili önemli bir adım attığı söylenebilir. Toplumsal yaşamda kadınlarla erkeklerin eşit

olduğu fikrinin benimsenmesine yol açması itibariyle kadın muhafız ya da kadın bekçi düşüncesi ve onlara erkeklerle aynı eğitimin verilecek olması –müzik ve jimnastik– bu noktada önemlidir (Platon 2008: 160; Odabaş 2018: 158-159) Yine de Platon kadını geleneksel rolünden sıyırmamıştır. Üstelik o, *Timaios*'da kadını fiziki bakımdan olduğu gibi ruhsal bakımdan da erkekten daha zayıf ve aşağı bir konuma yerleştirir. (Platon 2015b: 51) Platon'un diyaloglarında diyaloga katılan tek kadın karakter Diotima'dır. Hatta Sokrates sevgi konusunda bildiklerini bu kadına borçlu olduğunu söyler. (Platon 2015a: 43-44; Direk 2016: 13) Yine bu tavrın bir devamı olarak aynı eserde adaletsiz ve uygunsuz bir yaşam süren erkekler ikinci yaşamlarında bir ceza olarak kadın olarak doğarlar. (Platon 2015b: 114) Buna ilaveten *Şölen* diyalogunda Eros'un doğum hikayesinde onun babası bolluğu ve ölümsüzlüğü simgelerken annesi yoksulluğu, ölümlülüğü, acizliği simgeler. Hatta Eros'u anlatırken şöyle söyler: “Ne yapsın, anasına çekmiş, yoksulluktan kurtulamaz. Babasına çeken tarafıyla da hep güzelin, iyinin peşindedir; yürekli, atılgan, dayanıklıdır; yaman avcıdır, hep tuzaklar kurar; fikirlere, buluşlara düşkündür, ömrü kafa yormakla geçer, bilicilikte, büyüculükte eşsizdir.” (Platon 2015a: 203d) Bu durum Platon'un adının anti-feminist bir yaklaşım içerisinde anılmasına neden olur. Badiou'da, Platon'un bu anti-feminist çizgisine Amantha karakteriyle cevap vermiş olur. Ancak Badiou'nun Platon'un *Devlet*'ine kadın bir figür dahil etmesinin Platon'un cinsiyetçiliğine çözüm olup olamayacağı tartışmaya açıktır ve belki de “soyut düşünmeye yatkın, akılcı, mantıkçı bir figür olarak sunduğu Glaukon'la keskin bir karşıtlık içinde Amantha'yı sabırsız, ateşli, tutkulu, çabuk sıkılan, çabuk öfkelenen bir karakter” olarak vermesi yeni bir cinsiyetçilik tartışmasına yol açacaktır. (Yücefer 2019: 31) Ön-sözden başlayarak son bölüme kadar dikkati çeken bir diğer şey güncel hayatın içinden verilen örneklerdir. Yani kitabın her yerinde gerek bilimsel hususlarda gerek filozoflarda, yapılan bir güncelleştirme söz konusudur. Bu güncelleştirmeler Badioucu bir ilgiyle şekillenir. Hegel, Marx, Mao, Lacan ve Rimbaud gibi daha bir çok isim bu söylediğimize örnek olarak gösterilebilir. Bir anlamda *Devlet* “bugünün okuruna seslenebilecek hale” getirilmeye çalışılır. (Yücefer 2019: 33) Bunlara ilaveten bu kitapta orjinal devlette olduğu gibi diyalog Badiou'nun deyişiyle evet, hayır şeklinde ilerlemez. Üstelik dinleyicilerin Sokrates'e karşı tavırları oldukça

serttir. Kitabın birçok kısmında Sokrates azarlanır, özellikle kitabın kadın karakteri olan Amantha her fırsatta ona kafa tutar. Yine önemli bir vurgu olarak Badiou, Platon'un idealarını anlattığı Mağara Benzetmesini 'Sinema Salonu' olarak verir. Artık insanlar Mağaradaki tutsak olarak değil günümüz medyasının seyirci tutsakları olarak vardılar. (2015a: 12, 253-254)

Badiou, Platon'un *Devlet*'ine ikincil müdahalelerin yanı sıra metindeki felsefi çekirdeğe de müdahale eder. Bu felsefi değişiklikler denilebilecek değişiklikler noktasında Badiou'nun müdahale ettiği önemli konuların başında *Devlet* diyalogunun temel argümanlarından biri olan uzmanlaşma ilkesi gelir. Bu ilke Platon için toplumu şekillendiren bir şey olduğu gibi aynı zamanda düzenli bir toplum idealinin de temel koşuludur. Burada Platon'un dayanağının uzmanlaşma ilkesinden ziyade *arılık ilkesi* olduğu bile söylenebilir: "Kişiyi tek parçalı bir bütünlük olarak algılayan, kendi doğasına ait olmayan geçici bir eylemde bulunmasını veya bir ses çıkarma becerisini bile arı bir bütünlükteki tutarsızlık olarak kaydeden bir görüş." (Blackburn 2014: 73) Bu anlamda Platon'un *Devlet*'te ruhun bölümleri teorisinin temel işlevi de iyi yaşamın her bir bölümün gerektiği gibi gelişmesine izin vererek bütün ruhu yöneten bir şey olduğunu göstermektedir. (Annas 2003: 73) Buna karşılık Badiou, *Platon'un Devlet*'inde Platon'daki uzmanlaşma ilkesine karşı çıkar ve Sokrates'in ağzıyla geleceğin toplumlarında uzmanlaşmaya yer olmadığını altını çizer: "İş bölümü gerçek toplumların ortaya çıkışını aydınlatır şüphesiz. Ancak göreceğimiz ki, ilke olarak adalet fikrimize uygun, geleceğin toplumuna hizmet etmez. O toplumda herkesin her şeyi yapabilmesi gerekecektir." (Badiou 2015a: 92) Yani Badiou "işbölümünün doğal değil tarihsel, evrensel değil dönemsel" olduğuna işaret ederek işbölümünü kaldırmaya çalışır. (Yücefer 2019: 47) Çünkü komünist bir temsilci olarak ona göre herkes her işi yapabilmelidir. Hatta Platon'un demokrasi eleştirisinde demokrasiyi bir tehdit olarak algılamasının temelinde demokrasinin toplumun uzmanlaşma fikri tarafından yönetilmesine izin vermemesi olduğu söylenebilir. (Annas 2003: 63) Bakıtığımızda uzmanlaşma ilkesine karşı çıkan Badiou'nun doğal olarak Platon'un anti-demokratik tavrına da karşı çıkacağı düşünülse de bu doğru değildir. Badiou, Platon'un demokrasi eleştirisini onayladığı gibi bu eleştirileri daha da derinleştirir. Hatta demokrasi eleştirisini bir kapitalizm eleştirisi gibi verir.

Felsefi müdahaleler noktasında bir diğer konu Platon'un komünist İdea'nın bir temsilcisi olarak sunulmasıdır ya da komünizmin ideal yönetim biçimi olarak verilmesidir. Aslında bu komünizm ideali toplumda sınıfsal yapılanmaya ya da en temelde uzmanlaşmaya karşı çıkılmasının da temel nedenidir. Badiou *Platon'un Devlet'*inde ise kendi deyimiyle mükemmel olmayan bu dört yönetim biçimini Platon'daki biçimiyle alır. Badiou bu yönetim biçimlerinin eleştirisini kapitalizm eleştirisi gibi verir. Özellikle demokrasi eleştirisini diğerlerinden daha fazla öne çıkarır. Badiou'da ideal yönetim biçimi Platon'dan farklı olarak Aristokrasi değil, Komünizm'dir. Badiou Komünizmin bir bakıma Aristokrasiyi de içerdiğini ima eder ve bu ikisini birleştiren şu formülü ortaya koyar: "Halk Aristokratizmi". Yani herkes için seçkin bir yönetim. (Badiou 2015a:182) Badiou'da ideal yönetim biçimi Komünizm olduğu için siyasetin özel bir uzmanlık alanı bulunmaz ve bu nedenle de yönetimin Platon'da olduğu gibi belli bir sınıfa değil de a priori olarak herkese ait olduğu belirtilir. Yani Badiou, Platon'un *Devlet'*te yaptığı gibi bir yöneticiler sınıfı oluşturmaz. Ona göre toplumda herkes yönetici olabilir. Badiou'nun Platon'daki filozof-kralın yerine halkı geçirme teşebbüsü *Devlet'*i anti-demokratik bir tutumdan demokratik bir yapıya geçirme gibi görülse de temelde Badiou'nun demokrasiye karşı tavrı bu değerlendirmeyi boşa çıkarır. (Yücefer 2019: 8) Karl Popper'in totaliter bir tutum olarak yorumladığı şeyi Badiou Komünizme evirir (Popper 2013: 108) ve halk yığınları için istediği eşitlik ilkesini komünist bir proje için uygulamaya koyar.

Bir diğer müdahale Badiou, Platon'un *Devlet'*teki İyi ideasını 'Doğru İdeası' ya da 'Hakikat' olarak vermesidir. Bu iyi ideasından hareketle Platon'un yaptığı bölünmüş çizgi analogisini tersine çeviren Badiou iyi ideasını şemada en aşağı yerleştirir ve çizdiği şekli 'Görünüre açık varlık' ve 'Düşünceye açık varlık' dediği iki alana ayırır. Buna ilaveten ruhu özneye çevirir ki bu özne hakikate dahil olmakla ortaya çıkar. Yani başlangıçta insan hayvan vardır. Badiou, hakikatin inşasına katkıda bulunma kapasitesinin de her öznedeki aynı olduğunu söyler: "Herkes, isteyerek veya zorla, mağaradan çıksın! Güneşli doruğa yapılan sefer herkesin olsun!" (Badiou 2015a: 252)

Yine felsefi müdahale diyebileceğimiz diğer bir nokta Badiou'nun Platon'un sanatla olan ilişkisine yaptığı müdahaledir. Platon'un ideal dev-

letinde sanatçıları sınırışı etmesi çokça tartışılan konuların başında gelir. Badiou ise sanatı felsefenin koşullarından ve aynı zamanda hakikatin üreticilerinden biri olarak verir. Yani Platon'dan farklı olarak Badiou sanatı mimetikle değil, hakikatle ilişkilendirir ve sanatın düşünebildiğinin altını çizer. Bu nedenle de *Platon'un Devleti*'nde Amantha, Platon'a karşı Badiou'nun sözcülüğünü üstlenir ve komünist söyleme uygun olarak Sokrates'e kuracakları devlette sınırların olmadığını hatırlatır: "...ama ülkemizin ne eşiği olacak ne de sınırı! Biliyorsunuz, tamamıyla enternasyonalist bir proje hayata geçmeli. Proleterlerin vatanı yoktur. Komünist bir gümrükçü, ne acınası bir oksimon!" Bir anlamda Badiou, Amantha aracılığıyla bu kovulma hadisesini tatlıya bağlar. Ayrıca Badiou, Platon'un sanatçıları kovmasına rağmen mitler yazarı olması, imgeler kullanması ve muğlak dilinden dolayı aynı zamanda onu bir mensur şiir yazarı olarak nitelendirir. (Badiou 2015a: 112, 117) Hatta Badiou, Platon'un bu muğlak tavrını "Şairleri kovmak isteyen şair" olarak ifade eder. (Badiou 2019: 24)

Sonuç olarak Badiou çağdaş bir Platoncudur. Çağdaş bir Platoncu olmasının temelde iki yansıması vardır. Buna göre o çağdaş bir filozof olarak varlığı çokluk olarak kabul ederken diğer taraftan Platoncu olması sebebiyle çağdaş felsefenin anti-Platonculuğuna karşı savaşı. Buna göre Badiou'nun bu Platonculuğu ilk dönemlerde Çoklukçu Platonculuk olarak adlandırılan ve matematik ve hakikat temaları üzerinde yoğunlaşırken son dönemlerde demokrasi eleştirisi ve İdea'nın materyalizmi üzerinde odaklanır. Çağdaş felsefedeki bu yeniden okuma stratejilerinde Badiou'nun Platonculuğunun tersine çevrilmiş ya da bile isteye yanlış anlaşılmalı bir Platonculuk olduğu söylenebilir. Çünkü Badiou, Platon'u idealist olarak görmediği gibi bir de onu kendi ifadesiyle Materyalist Diyalektiğin savunucusu yapar. Aslında bu daha öncede bahsettiğimiz üzere felsefenin niteliğinden kaynaklanır. Aynı şey felsefe tarihinde çokça cereyan eder: "Aristoteles, Platon'u anlamadı; Hegel elbette –belki de memnuniyetle– Kant'ı doğru anlamadı; ...Marx – belki de hiç umursamadan Hegel'i yanlış anladı. Ve Heidegger, temel olarak hepsini her konuda yanlış anlamıştır". (Badiou-Zizek 2009: 59) Aynı şeyi Badiou'nun Platon için yaptığı söylenebilir. Kendi kuramını oluşturabilmek için Platon'u yanlış anlamayı seçtiği söylenebilir. Yanlış anlamakla kastedilen filozofların etkilenimlerini kendi felsefi çerçevelerinde yorumlamaları ya da görmek istedikleri gibi görme-

ye çalışmaları alımlayıcı ve içkinleştirici bir müdahaledir. Platon'un bir Komünizm idealiyle birlikte ve bir materyalist olarak varolması da bu suistimalin en iyi göstergesidir. Her ne kadar Badiou'nun Platonculuğu parodileştirilmiş bir Platonculuk olsa da onun günümüz felsefesinde Platon'a hak ettiği yeri vermesi itibariyle dikkate değerdir. Ayrıca Badiou'nun Platon'a ivedilikle ihtiyaç duymasının nedeni sonsuzu düşünebilmenin seküler yolunu ona Platon'un göstermesidir ki, o bunu *Platon'un Devlet*'inin girişinde şöyle ifade eder: "bu dünyadaki hayatımıza yön verebilmemiz için mutlak olana bir şekilde erişmemiz gerektiği inancına hayat veren Platon'dur." (Badiou 2015a: 9) O zaman diyebiliriz ki Badiou'nun Platonculuğu bir yandan hakikatten vazgeçmeden saf çoklunun ontolojisini onaylarken diğer yandan ideanın komünizmini öne süren bir Platonculuktur.

Kaynaklar

- Annas, J. (2003). *Plato: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Annas, J. (2015). *Antik Felsefe*. (Çev. T. T. Yiğit). Ankara: Dost Kitabevi.
- Badiou, A. (2003). Beyond Formalisation an Interview. (Trans. B. Bosteels & A. Toscano). *Angelaki: Journal of the Theoretical Humanities*, 8 (2), 111-136.
- Badiou, A. (2009). *Logics of Worlds: Being and Event II*. (Trans. A. Toscano). New York: Continuum.
- Badiou, A. (2011a). Komünizm İdea'sı. A. Badiou & S. Zizek vd. *Bir İdea Olarak Komünizm*. (Çev. A. Ergenç & E. Kılıç). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Badiou, A. (2011b). *Second Manifesto for Philosophy*. (Trans. L. Burchill). Malden: Polity Press.
- Badiou, A. (2012). *Sonsuz Düşünce*. (Çev. I. Ergüden & T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Badiou, A. (2013a). *Başka Bir Estetik*. (Çev. A. U. Kılıç). İstanbul: Metis Yayınları.
- Badiou, A. (2013b). *Etik*. (Çev. T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Badiou, A. (2013c). *Yeni Bir Siyaset İçin Felsefe*. (Çev. B. Özkul & E. Ünal). İstanbul: Encore Yayınları.
- Badiou, A. (2015a). *Platon'un Devleti*. (Çev. S. Ergül). İstanbul: Metis Yayınları.

- Badiou, A. (2015b). *Felsefe İçin Manifesto*. (Çev. M. Erşen). İstanbul: Monokl Yayınları.
- Badiou, A. (2019). Platon, Bizim Sevgili Platon'umuz! *Pasajlar*, 3, 23-26.
- Badiou, A. (2019). *Deleuze: Varlığın Uğultusu*. (Çev. M. Erşen). İstanbul: Monokl Yayınları.
- Badiou, A. & Tarby, F. (2013). *Philosophy and Event*. (Trans: L. Burchill). Malden: Polity Press.
- Badiou, A. & Žizek S. (2009). *Felsefe ve Güncellik*. (Çev. Ö. Aktok). İstanbul: Encore Yayıncılık.
- Barlett, A. J. (2010). Plato. *Badiou: Key Concepts*. (Eds. A. J. Bartlett & J. Clemens). Durham: ACUMEN.
- Blackburn, S. (2014). *Devlet ve Platon*. (Çev. M. Yüksel & M. Baturay). İstanbul: Versus Kitap.
- Direk, Z. (2014). Önsöz. J. Derrida *Platon'un Eczanesi*. (Çev. Z. Direk). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Direk, Z. (2016). Sunuş. E. Levinas. *Sonsuza Tanıklık*. (Der. Z. Direk). İstanbul: Metis Yayınları.
- Ergül, S. (2015). Alain Badiou'nun Çokluk Ontolojisi. *Ethos: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 8 (1), 64-90.
- Güzel, C. (2003). Platon'un Bilgi Görüşü. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 105-115.
- Heidegger, M. (2007). Nietzsche'nin Platonculuğu Tersine Çevirmesi. *Cogito*, 25, 134-141.
- Nietzsche, F. (2010). *İyinin ve Kötünün Ötesinde*. (Çev. A. İnam). İstanbul: Say Yayınları.
- Odabaş, U. K. (2018). *Platon: Hayatı ve Felsefesi*. Ankara: Araştırma Yayınları.
- Platon (2008). *Devlet*. (Çev. E. Bayram). İstanbul: Beyan Yayınları.
- Platon (2015a). *Şölen*. (Çev. S. Eyuboğlu & A. Erhat). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Platon. (2015b). *Timaios*. (Çev. F. Akderin). İstanbul: Say Yayınları.
- Popper, K. (2013). *Açık Toplum ve Düşmanları*. (Çev. M. Tunçay & H. Rızatepe). Ankara: Liberte Yayınları.

Williams, J. (2012). A Critique of Alain Badiou's Denial of Time in His Philosophy of Events. *Badiou and Philosophy*. (Eds. S. Bowden & S. Duffy). Edinburgh: Edinburgh University Press, 113-132.

Öz: Yaşayan filozoflardan Alain Badiou çağımızda ivedilikle Platon'a ihtiyaç olduğunu ileri sürerek kendisini bir Platoncu olarak sunar. Badiou'nun Platon'u kendisi için kurucu bir figür olarak alması tartışmaya açıktır. Çünkü Platoncu olmanın neredeyse bir hakaret olarak algılandığı bir çağda Badiou'nun kendini bir Platoncu olarak takdim etmesi ve kendisi materyalist olan ismin bunu Platon'un idealist bir filozof olmasına rağmen yapması problematik olarak görülür. Tüm bu tartışmalara rağmen Badiou çağının anti-Platonculuğuna karşı çıkarak felsefeyi bugünkü hasta görüntüsünden kurtaracak hamleyi Platonculukta bulur. Makalede Badiou'nun Platonculuğu Matematik, Hakikat, Demokrasi eleştirisi ve İdea kavramı olmak üzere dört temel noktadan hareketle verilmeye çalışılmıştır. Bu dört noktanın belirlenmesinde onun iki temel eseri Felsefe için Manifesto ve Felsefe için İkinci Manifesto etkili olmuştur. Ayrıca Badiou'nun Platon'un Devlet diyalogunu yeniden yazması da onun Platonculuğu bağlamında ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Platon, Badiou, hakikat, matematik, idea, demokrasi, komünizm.

